Työn murros ja elinikäinen oppiminen

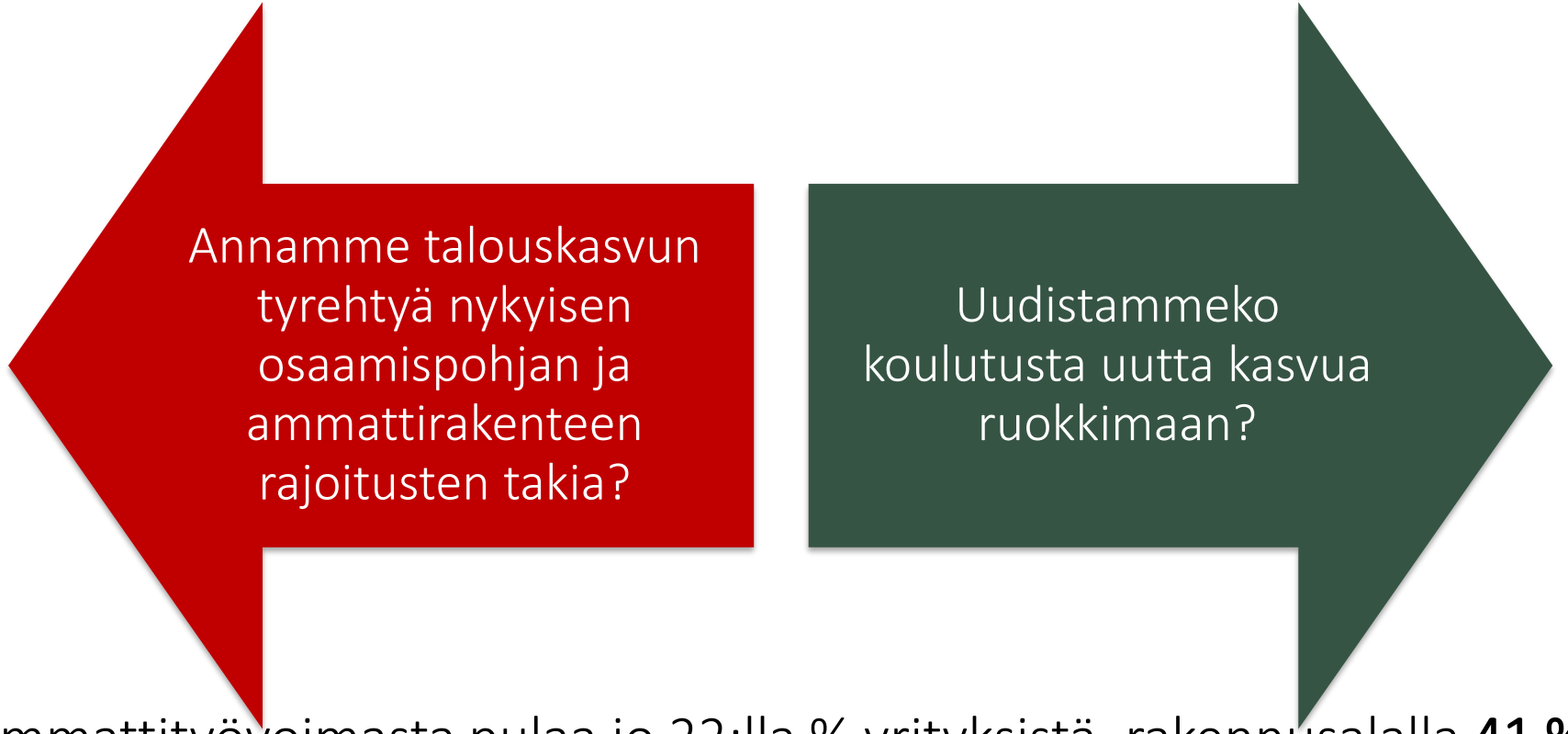
Suunnittelupäällikkö Kirsi Kangaspunta

25.5.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

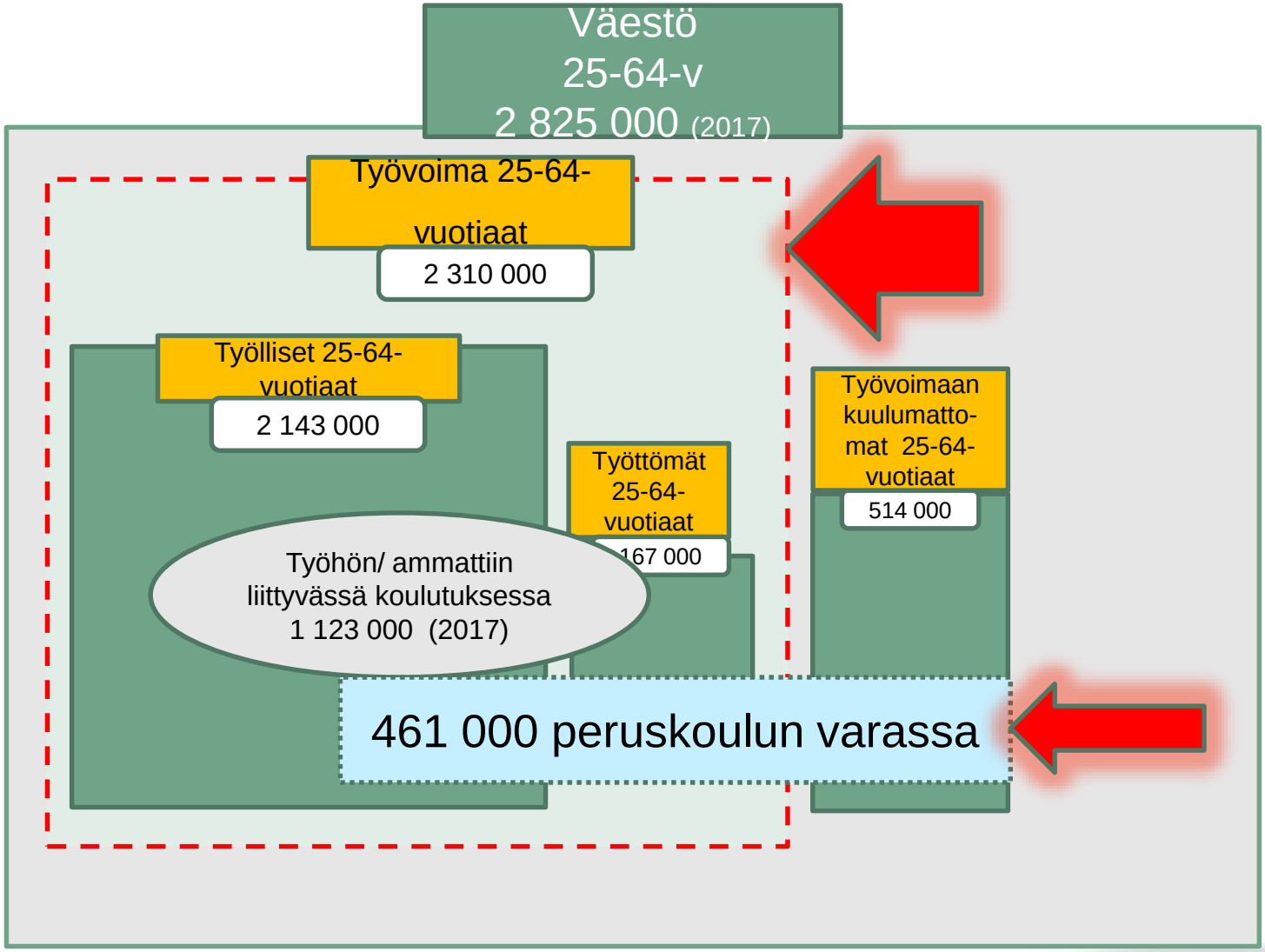
Työn murros on jo täällä

työn murros, automatisaatio, robotisaatio, tekoäly

Ammattityövoimasta pulaa jo 22:lla % yrityksistä, rakennusalalla **41 %:lla yrityksistä, vuosi sitten 19%:lla,** ongelmien takana usein osaaminen

Vaikuttaa koko työikäiseen väestöön

Työssä olevien/työikäisten osaaminen

Työn murros ja digitalisaatio vaikuttavat koko työikäisen väestön osaamistarpeisiin

- Kohderyhmä siis vajaa 2,8 miljoonaa (25–64-vuotiaat), joista työvoimaan kuuluvia 2,3 miljoonaa
- Vuonna 2017 työhön tai ammattiin liittyvään koulutukseen osallistui työvoimasta 48 %

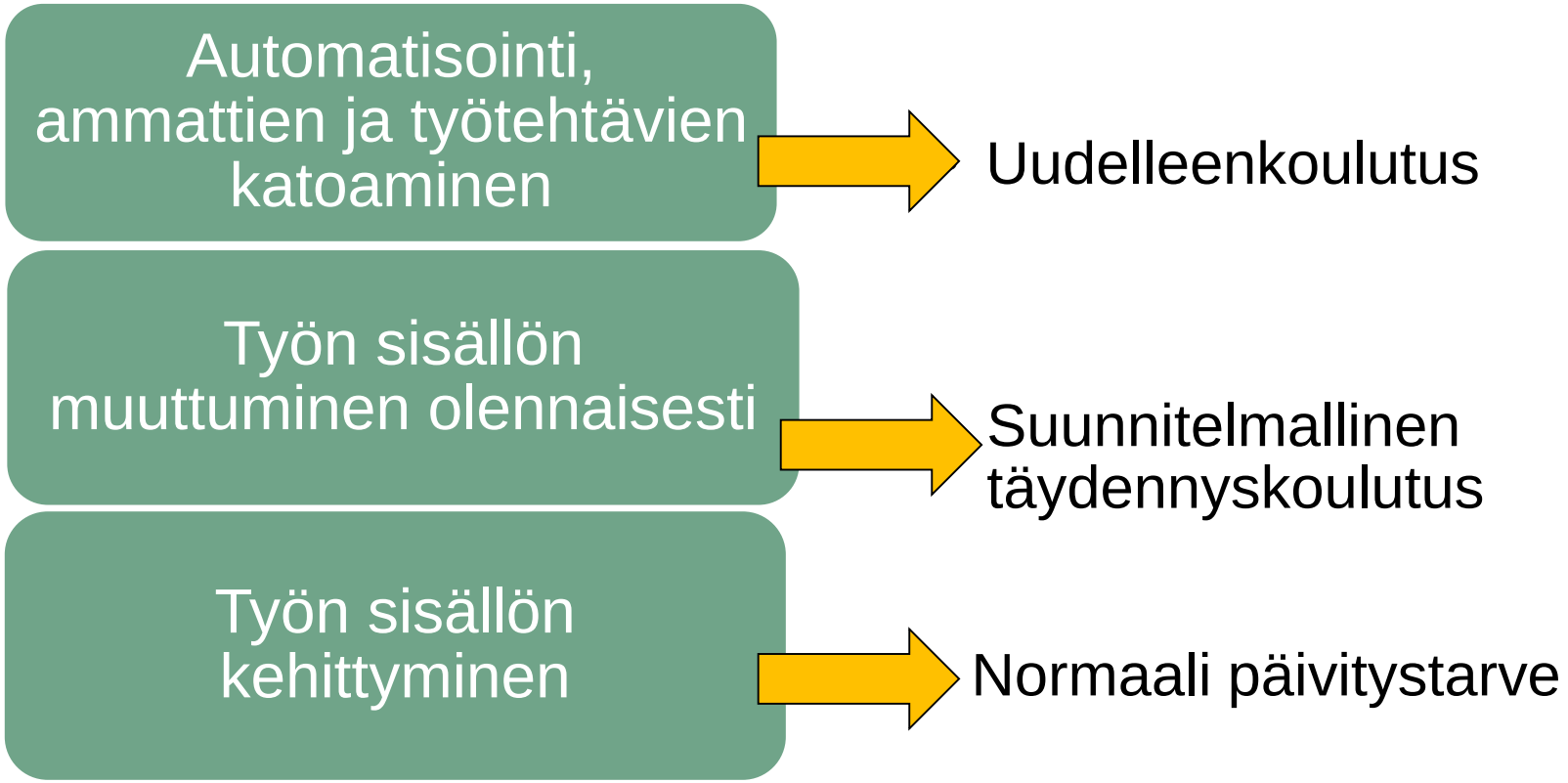
Merkittävän osan työikäisten koulutuksesta järjestää ja maksaa työnantaja

- Työpaikalla tapahtuva oppiminen, kurssitukset, rekrytointikoulutukset, erikoistumiset
- Mitä tapahtuu, kun alustatyö, itsensätyöllistäminen, yksinyrittäjyys laajenee?

Julkisen koulutusjärjestelmän tarjonta on työssä käyville usein liian joustamatonta

- Yleisin osallistumisen este on koulutuksen ja työn yhteensovittamisen vaikeus
- Tarjonnan rajoitukset ohjaavat työssäkäyviä nuorille tarkoitettuun koulutukseen

Vaikutukset osaamistarpeisiin erilaisia

Siitä, kuinka paljon kuhunkin ryhmään kuuluu ammatteja tai tehtäviä, ei ole yhtenäistä näkemystä.

Erityisenä haasteena on, että uudelleenkoulutustarve kasautuu ryhmille, jotka osallistuvat vähän aikuiskoulutukseen.

Johtopäätöksiä

Olennaista on

- osaamisen kehittämisen kannusteiden vahvistaminen eri politiikka-alueilla,
- koulutusjärjestelmän tarjonnan modernisointi, joustavoittaminen,
- ohjauksen parantaminen,
- kohdennetut toimet rakennemuutosaloilla/-ammateissa oleville vähän osallistuville.

Elinikäisen oppimisen työryhmän ehdotuksia:

Koulutusjärjestelmää koskevat ehdotukset

- tavoitteena joustavuuden ja avoimuuden sekä alueellisten ja paikallisten muunto- ja täydennyskoulutusten lisääminen

1. Korkeakoulujen rahoitusmalli uudistetaan: jatkuvalle oppimiselle vahvempi painoarvo
2. Korkeakoulut ja oppilaitokset rakentavat työelämän kanssa tarjonnastaan uusia opinto- ja kehittämiskokonaisuuksia
3. Korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset arvioidaan 2018
4. Opetuksen avoimuutta ja avoimia oppimateriaaleja lisätään
5. Avointa korkeakouluopetusta laajennetaan ja kehitetään eri kohderyhmille, vaikutuksia myös maksupolitiikkaan

-> Evästyksiä korkeakoulujen visiotyöhön

6. Kehitetään Avoin ammattiopisto –toimintamallia, seurataan reformin vaikutuksia
7. Tehostetaan koko koulutusjärjestelmässä aiemmin hankitun osaamisen hyödyntämistä, osaamismerkit yms.
8. Opintopolku.fi –palvelua uudistetaan ja laajennetaan tukemaan koulutukseen ohjausta ja urasuunnittelua
9. Uusi ammatti, osaamisvalmentaja – tukemaan suunnitelmallista osaamisen kehittämistä

Kannusteita koskevat ehdotukset

- tavoitteena kannustaa investoimista osaamisen kehittämiseen

10. Koulutukseen investoimisen verokohtelua selkeytetään. Osaamisen kehittämisvähennys? Tällä hetkellä vain työhön liittyvän koulutuksen menot voi vähentää, peruskoulutuksen tai ammattiin tähtäävän koulutuksen menoja ei pääsääntöisesti voi, ei myöskään jos koulutus lisää pätevyyttä.
11. Mahdollisuus opiskella 6 kk työttömänä toteutetaan jatkuvaa oppimista tukevalla tavalla - seuranta
12. Työmarkkinaosapuolet arvioivat vastaako aikuiskoulutustuen kohdentuminen tällä hetkellä riittävästi työn murroksen haasteisiin: kohdentuuko riittävästi aloille ja ihmisille, joilla suurin osaamisen uudistamisen tarve

Heikkojen perustaitojen parantamista koskevat ehdotukset

13. Aikuiskoulutuksen julkista rahoitusta kohdennetaan erityisesti niille ryhmille, joilla koulutustaustan, työmarkkina-aseman tai iän vuoksi tai muusta syystä on heikot mahdollisuudet päästä osalliseksi osaamisen kehittämisestä
14. Oman osaamisen testaamiseen ja todentamiseen luodaan työkaluja/testejä
15. Puutteelliset digitaidot ja heikot perustaidot omaavien henkilöiden taitojen kehittämiseksi käynnistetään matalan kynnyksen koulutusta
16. Ammatillisen koulutuksen tutkintoihin integroidaan perustaitojen vahvistamista